

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมใน
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา
อำเภอเบญจลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ

Guidelines for Teaching and Learning Agricultural Activities by
Participating in Secondary School, Benjalak Pittaya School,
Benchalak District, Sisaket Province

อานุภาพ ศรีบุญเรือง¹ และ ไกรเลิศ ทวีกุล^{1*}
Anupap Sribunruang¹ and Krailet Taweekul^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม 2) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน และ 3) แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงผสม (Mixed Methods Research) เก็บข้อมูลจากประชากรจำนวน 100 คน ในเดือนมกราคม – ตุลาคม 2564 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และการจัดเวทีชุมชนเชิงปฏิบัติการโดยใช้เทคนิคกระบวนการแบบมีส่วนร่วม Appreciation Influence Control: AIC ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาด้านการเกษตรมีผู้เลือกเรียนน้อย เกิดจากผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญและกิจกรรมด้านการเกษตรไม่น่าสนใจ ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตร ระดับน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียน แนวทางพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียน แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนด้านการเกษตร ควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชุมชนมีส่วนร่วม ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้กระบวนการ AIC พบว่า โครงการหรือกิจกรรมที่ชุมชนและนักเรียนสนใจศึกษา ได้แก่ (1) การปลูกพืชสมุนไพร (2) การเลี้ยงโคนม (3) การปลูกไม้ผลที่ให้ผลผลิตตามฤดูกาล

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนด้านการเกษตร การมีส่วนร่วมของชุมชน

Received: 17 February 2023; Accepted: 21 March 2023

¹ สาขาการส่งเสริมการเกษตรและเกษตรเชิงระบบ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น 40002

¹ Department of Agricultural extension and Agricultural system, Faculty of Agriculture, Khon Kaen University Khon Kaen, 40002

* Corresponding author: tkrail@kku.ac.th

Abstract

The study was aimed to investigate 1) teaching and learning conditions in agriculture classes, 2) opinions of school's stakeholders on teaching and learning conditions of agriculture classes, and 3) guidelines to develop teaching and learning activities in agriculture classes in secondary schools by participating in such classes of Benjalak Pittaya school, Benchalak district, Sisaket province. The study was conducted with mixed methods. The data were collected from the population of 100 people during January - October 2021 through interviews and community oratory stage, at which employed Appreciation Influence Control: AIC. The findings showed that only few students would enroll in agriculture classes since they were not aware of the importance of agriculture. Moreover, the students found the agriculture-related activities were not interesting. The opinions on the participation in teaching and learning activities in agriculture classes were at a moderate level by one aspect: teaching and learning agriculture. Another three aspects of the opinion were at a low level: the problems of participating in teaching and learning agriculture, teaching and learning plan, and guidelines to develop teaching and learning activities in agriculture classes. For the development guidelines, it was suggested that they incorporated community-participation activities into agriculture classes. According to AIC criterion, the projects or activities in which the students were interested in 1) planting herbs, 2) dairy farming cow cattle, and 3) planting seasonal fruits.

Keywords: Teaching and learning activities, Agricultural education, Community participation

บทนำ

วิชาเกษตรเป็นวิชาที่สำคัญงานหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เกษตรและเทคโนโลยี มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงาน เป็นหมู่คณะ การรักการทำงาน เห็นคุณค่าและการมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ขยันอดทน และประหยัด นำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการศึกษาวิชาเกษตรสำคัญต่อการสร้างพื้นฐานในการพัฒนาประเทศสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมทางด้านร่างกายและใจ เพื่อพร้อมพัฒนาการเกษตรไทยให้ก้าวหน้า โดยเริ่มจากสร้างพื้นฐานการศึกษาให้กับนักเรียน ให้มีทัศนคติที่ดีกับอาชีพเกษตรกรรม และมีความรู้ ทักษะทั้งด้านความรู้ ทฤษฎี และการลงมือปฏิบัติจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534) เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิด

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ หรือการประกอบอาชีพการเกษตรต่อไป

ปัจจุบันวิชาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ค่านิยม ทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้เรียนและผู้ปกครอง เหตุผลหลักที่วิชาเกษตรไม่เป็นที่นิยม ได้แก่ (1) ต้องใช้แรงในการทำงานมาก (2) รายได้ไม่แน่นอน และ (3) ค่านิยมในสังคมที่มีต่ออาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ไม่เกียรติในสังคม จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียน พบสาเหตุที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในวิชาเกษตรไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากกิจกรรมไม่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย นักเรียนมีความรู้และทักษะทางวิชาชีพเกษตรกรรมน้อยไม่เพียงพอในการนำเอาความรู้วิชาชีพเกษตรกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งสิ่งสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยที่ผู้เรียนมีความพึง

พอใจและมีความสุขในการเรียนในโรงเรียน (ฐิตินันท์ และ คณะ, 2564) ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเกษตรโดยใช้กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม โดยดำเนินการศึกษาที่โรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่เกษตรกรรมมีการปลูกพืชที่หลากหลาย โดยปี 2564 มีผลผลิตทางการเกษตรรวมสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มันสำปะหลังโรงงาน ข้าวนาปรัง และกระเทียม ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564) และผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร จำนวน 1,278 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88.02 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2560) โดยมีเนื้อหาในการศึกษา ดังนี้ (1) สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมในโรงเรียน (2) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนวิชาเกษตร และ (3) แนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนวิชาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) โดยใช้เทคนิค Appreciation Influence Control (AIC) โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการจัดการเรียนและการสอนวิชาเกษตร วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ ทั้งหมด 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 4 คน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนวิชาเกษตร วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ทั้งหมด 50 คน โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 4 คน ครูวิชาการเกษตร วิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิชาสังคมศึกษา 10 คน ผู้ปกครอง 35 คน และผู้ให้ข้อมูลสมัครใจให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเกษตรด้วยเทคนิค AIC วิธีการ

เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งหมด 50 คน ประกอบด้วย ครู 5 คน ผู้ปกครอง 5 คน และเรียน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows ใช้เชิงสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด และการจัดกระบวนการวางแผนตามเทคนิค (AIC) นำมาวิเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเกษตร

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ผลการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมในโรงเรียน 2) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนวิชาเกษตร และ 3) แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนและการสอนวิชาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยการมีส่วนร่วม

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรในโรงเรียน

การสอนหรือการจัดกิจกรรมด้านการเกษตรของโรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา มีครูผู้สอนในรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี ทั้งหมด 6 คน ได้แก่ งานอุตสาหกรรม 2 คน งานคหกรรม 1 คน งานธุรกิจ 2 คน และงานเกษตร 1 คน มีนักเรียนแบ่งออกเป็น 2 ช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 8 ห้อง จำนวนนักเรียนห้องละ 32-35 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 4 ห้อง จำนวนนักเรียนห้องละ 32-35 คน ใช้หลักสูตรแกนกลางในการกำหนดน้ำหนักเวลาเรียน ดังนี้

1. มัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นรายวิชาเพิ่มเติม วิชาการปลูกผักตามฤดูกาล จำนวน 1 หน่วยกิต เวลาเรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ 40 ชม/ภาคการศึกษา
2. มัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นรายวิชาเพิ่มเติม วิชาการเลี้ยงปลาน้ำจืด จำนวน 1 หน่วยกิต เวลาเรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ 40 ชม/ภาคการศึกษา
3. มัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรายวิชาพื้นฐาน วิชาการงานอาชีพ จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลาเรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ 20 ชม/ภาคการศึกษา

4. มัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นรายวิชาเพิ่มเติม วิชาการเลี้ยงไก่พื้นบ้าน จำนวน 1 หน่วยกิต เวลาเรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ 40 ชม/ภาคการศึกษา

5. มัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรายวิชาพื้นฐาน วิชาการงานอาชีพ จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลาเรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ 20 ชม/ภาคการศึกษา ใช้เวลาในการ จัดกิจกรรมในแต่ละคาบเรียนจำนวน 50 นาที การวัดประเมินผลจากการตัดสินผลการเรียน

เกณฑ์การวัดประเมินผล อัตราส่วนคะแนน ระหว่างภาคเรียนต่อปลายภาคเรียน 80 : 20 โดยแบ่งเป็น

1. อัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนร้อยละ 80

1.1 คะแนนเก็บก่อนกลางภาค 30 คะแนน

1.2 สอบกลางภาค 20 คะแนน

1.3 เก็บหลังกลางภาค 30 คะแนน

2. อัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนร้อยละ 20

2.1 สอบปลายภาค 20 คะแนน

เกณฑ์การวัดเกรด

1. ระดับคะแนน 80 - 100 เกรด 4

2. ระดับคะแนน 70 - 79 เกรด 3

3. ระดับคะแนน 60 - 69 เกรด 2

4. ระดับคะแนน 50 - 59 เกรด 1

5. ระดับคะแนน 49 - 0 เกรด 0

6. ไม่มีสิทธิ์สอบ (ม.ส.) เนื่องจากเวลาเรียนไม่ถึง 80 เปอร์เซ็นต์

2. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนวิชาเกษตร

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะพื้นฐานด้านสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน พบว่า ส่วนมากร้อยละ 68.0 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 40.92 ปี อาชีพหลักค้าขาย อาชีพรอง เกษตรกรรม รายได้เฉลี่ยต่อปี 186,489.84 บาท ส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.0 สถานภาพสมรส ร้อยละ 40.0 จบระดับประถมศึกษา ร้อยละ 54.0 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.32 คน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 4.7 ปี

2.2 ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนวิชาเกษตร

ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนวิชาเกษตร ทั้งหมด 4 ด้าน พบว่า (1) ด้านสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในภาพรวมมีส่วนร่วมน้อย ($\bar{x} = 1.46$) (2) ด้านการวางแผนการเรียนและการสอนในภาพรวมมีส่วนร่วมน้อย ($\bar{x} = 1.12$) (3) ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรในภาพรวมมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{x} = 1.67$) (4) ด้านการหาแนวทางพัฒนาในการจัดกิจกรรมในภาพรวมมีส่วนร่วมน้อย ($\bar{x} = 1.30$) มีรายละเอียด ดังนี้

(2.2.1) ด้านสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอน พบว่า มีส่วนร่วม น้อยในประเด็น ด้านโครงสร้างหลักสูตร ($\bar{x} = 1.60$) ด้านผู้เรียน ($\bar{x} = 1.52$) ด้านทรัพยากร ($\bar{x} = 1.48$) ด้านโครงสร้างเวลาเรียน ($\bar{x} = 1.42$) ด้านงบประมาณสนับสนุน ($\bar{x} = 1.42$) ด้านครูผู้สอน ($\bar{x} = 1.40$) และด้านผู้บริหาร ($\bar{x} = 1.36$) ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อการสภาพการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	Mean ¹	S.D.	การแปลผล ²
1. ด้านโครงสร้างหลักสูตร	1.60	0.88	น้อย
2. ด้านผู้บริหาร	1.36	0.53	น้อย
3. ด้านครูผู้สอน	1.40	0.57	น้อย
4. ด้านผู้เรียน	1.52	0.17	น้อย
5. ด้านโครงสร้างเวลาเรียน	1.42	0.64	น้อย
6. ด้านทรัพยากร	1.48	0.54	น้อย
7. ด้านงบประมาณ	1.42	0.54	น้อย
ภาพรวม	1.46	0.55	น้อย

หมายเหตุ ¹ ค่าเฉลี่ยคำนวณจากระดับการมีส่วนร่วมดังนี้ ระดับมาก = 3 ระดับกลาง = 2 ระดับน้อย = 1

² การแปลความหมายให้เกณฑ์ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.66 = มีน้อย, 1.67 - 2.33 = ปานกลาง, 2.34 - 3.00 = มาก

จากตารางที่ 1 เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมด้านการเกษตรเท่าที่ควร แต่จัดการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตรมาตรฐานเท่านั้น จึงทำให้ขาดการร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบจากหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก เพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด เนื้อหาในสาระแกนกลางไม่ได้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน หรือบริบทของชุมชน หรือผู้เรียน ส่วนของครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมที่มีเนื้อหานอกเหนือจากหลักสูตรได้ เพราะการประเมินผลของผู้สอนต้องมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ โดยต้องผ่านการตรวจสอบจากหัวหน้ากลุ่มสาระ ก่อนกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนด้วยวิธีการสอบ สำหรับการจัดการกิจกรรมการเรียนด้านการเกษตร ขาดทรัพยากรและงบประมาณสนับสนุน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนา

ทักษะด้านการเกษตรให้ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสนห์ (2561) พบว่า สภาพการจัดการเรียนเกษตรกรรมมีเนื้อหาการเรียนเยอะ เนื้อหาที่เรียนไม่สอดคล้องกับฤดูกาลและมีเวลาเรียนมีน้อย ไม่สามารถฝึกปฏิบัติได้เต็มที่ ซึ่งบางกิจกรรมใช้เวลาไม่น้อยแตกต่างกัน โรงเรียนขาดแคลนเรื่องงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ จึงให้นักเรียนเรียนเนื้อหาสาระมากกว่าการปฏิบัติทดลอง

(2.2.2) ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอน พบว่า มีส่วนร่วมน้อยในประเด็น การแสดงความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ชุมชน ผู้เรียน ($\bar{x} = 1.16$) การเข้าร่วมประชุมจัดทำหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนและการสอน ($\bar{x} = 1.14$) มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกัน ($\bar{x} = 1.12$) มีการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมร่วมกัน ($\bar{x} = 1.10$) มีการลงมือปฏิบัติการทำหลักสูตร ร่วมกัน ($\bar{x} = 1.10$) ตามลำดับ (ตารางที่ 2) จาก

ตารางที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	Mean ¹	S.D.	การแปลผล ²
1. การเข้าร่วมประชุมจัดทำหลักสูตร	1.14	0.45	น้อย
2. การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของ ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้บริหาร	1.16	0.51	น้อย
3. การกำหนดทิศทางการจัดกิจกรรมร่วมกัน	1.10	0.36	น้อย
4. การจัดทำหลักสูตรร่วมกัน	1.10	0.36	น้อย
5. การประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกัน	1.12	0.39	น้อย
ภาพรวม	1.12	0.41	น้อย

หมายเหตุ ¹ ค่าเฉลี่ยคำนวณจากระดับการมีส่วนร่วมดังนี้ ระดับมาก = 3 ระดับกลาง = 2 ระดับน้อย = 1

² การแปลความหมายให้เกณฑ์ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.66 = มีน้อย, 1.67 - 2.33 = ปานกลาง, 2.34 - 3.00 = มาก

การสอบถามเพิ่มพบว่าโรงเรียนกำหนดให้ใช้หลักสูตรแกนกลาง ในการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดประเมินผลนักเรียน ดังนั้นจึงไม่สามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรชั้นเรียนหลักสูตรรายวิชาหน่วยการเรียนรู้ แผนการสอน หากต้องการปรับเปลี่ยนจำเป็นต้องนำเสนอเรื่องต่อฝ่ายงานวิชาการ รับอนุมัติจากหัวหน้ากลุ่มสาระ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และผู้บริหารสูงสุด จึงจะสามารถนำกิจกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนและการสอนได้

(2.2.3) ด้านการจัดการเรียนและการสอนวิชาเกษตร พบว่า มีส่วนร่วมมากในประเด็นความต้องการของ

สถานศึกษา ($\bar{x} = 2.66$) มีส่วนร่วมปานกลางในประเด็นรูปแบบการจัดการกิจกรรมการบรรยาย ($\bar{x} = 2.28$) และรูปแบบการจัดการกิจกรรมการปฏิบัติ ($\bar{x} = 1.76$) และมีส่วนร่วมน้อยในประเด็นความต้องการของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 1.54) ความเหมาะสมกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน ($\bar{x} = 1.44$) การจัดทำหลักสูตรการเกษตร ($\bar{x} = 1.42$) การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ ($\bar{x} = 1.42$) วัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อผู้เรียน ($\bar{x} = 1.42$) ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 1.42$) และมีความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและชุมชน ($\bar{x} = 1.30$) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นต่อเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตร

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	Mean ¹	S.D.	การแปลผล ²
1. การจัดทำหลักสูตรการเกษตร	1.42	0.64	น้อย
2. รูปแบบการจัดกิจกรรมโดยการบรรยาย	2.28	0.78	ปานกลาง
3. รูปแบบการจัดกิจกรรมในภาคปฏิบัติ	1.76	0.62	ปานกลาง
4. สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ชุมชน	1.30	0.62	น้อย
5. ความต้องการของสถานศึกษา	2.66	0.58	มาก
6. ความต้องการของผู้เรียน	1.54	0.72	น้อย
7. เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน	1.44	0.50	น้อย
8. มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้	1.42	0.50	น้อย
9. วัสดุอุปกรณ์มีความเพียงพอต่อผู้เรียน	1.42	0.50	น้อย
10. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1.42	0.57	น้อย
ภาพรวม	1.67	0.61	ปานกลาง

หมายเหตุ ¹ ค่าเฉลี่ยคำนวณจากระดับการมีส่วนร่วมดังนี้ ระดับมาก = 3 ระดับกลาง = 2 ระดับน้อย = 1

² การแปลความหมายให้เกณฑ์ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.66 = มีน้อย, 1.67 - 2.33 = ปานกลาง, 2.34 - 3.00 = มาก

จากผลศึกษากิจกรรมการเรียนและการสอนวิชาเกษตร ขาดการมีส่วนร่วมในหลายด้าน ไม่มีระยะเวลาในการปฏิบัติ ไม่มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนด้านการเกษตร อีกทั้งเนื้อหาที่เรียนถูกกำหนดตามหลักสูตรแกนกลางไม่มีการปรับให้ทันสมัยกับปัจจุบันและไม่สอดคล้องกับการพัฒนาการเกษตรในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนะ (2557) พบว่า การเรียนและการสอนด้วยการปฏิบัติจริง จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนและครูผู้สอน ความพร้อมของสถานศึกษา นโยบายของผู้บริหาร การร่วมมือของชุมชนและผู้ปกครอง ฯลฯ ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

(2.2.4) ด้านการหาแนวทางพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนวิชาเกษตร พบว่า มีส่วน

ร่วมปานกลางในประเด็นความพึงพอใจของชุมชนและผู้เรียนในการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 2.02$) มีส่วนร่วมน้อยในประเด็นพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียนให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ($\bar{x} = 1.64$) ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาเกษตร ($\bar{x} = 1.56$) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{x} = 1.48$) ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ ($\bar{x} = 1.40$) มีการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 1.28$) มีการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมด้านการเกษตร ($\bar{x} = 1.16$) ชุมชน ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหลังการจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 1.08) รับฟังปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมวิชาเกษตร ($\bar{x} = 1.06$) มีการวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน ($\bar{x} = 1.06$) เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ($\bar{x} = 1.06$) มีการวิเคราะห์หาข้อสรุปาร่วมกัน ($\bar{x} = 1.06$) และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 1.06$) ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แนวทางพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตร

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	Mean ¹	S.D.	การแปลผล ²
1. ความพึงพอใจของชุมชนและผู้เรียนในการจัดกิจกรรม	2.02	0.55	ปานกลาง
2. มีการวิจัยในชั้นเรียน	1.28	0.45	น้อย
3. พัฒนาความรู้ ทักษะของผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด	1.64	0.48	น้อย
4. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1.48	0.50	น้อย
5. ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพในอนาคต	1.40	0.49	น้อย
6. ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาเกษตร	1.56	0.58	น้อย
7. มีการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมด้านการเกษตร	1.16	0.42	น้อย
8. ชุมชน ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหลังการจัดกิจกรรม	1.08	0.27	น้อย
9. รับฟังปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมวิชาเกษตร	1.06	0.24	น้อย
10. มีการวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน	1.06	0.24	น้อย
11. เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน	1.06	0.24	น้อย
12. มีการวิเคราะห์หาข้อสรุปร่วมกัน	1.06	0.24	น้อย
13. ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วม	1.06	0.24	น้อย
ภาพรวม	1.30	0.38	น้อย

หมายเหตุ ¹ ค่าเฉลี่ยคำนวณจากระดับการมีส่วนร่วมดังนี้ ระดับมาก = 3 ระดับกลาง = 2 ระดับน้อย = 1

² การแปลความหมายให้เกณฑ์ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.66 = มีน้อย, 1.67 - 2.33 = ปานกลาง, 2.34 - 3.00 = มาก

จากผลการศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดกิจกรรมสถานศึกษาควรมีการจัดเวทีรับฟังปัญหา ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับบอเคซ (2560) พบว่า กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นแนวทางที่ดี ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชน สามารถเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในทิศทางที่ตรงกัน และเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงที่ตนเองสนใจ

3. แนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนวิชาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยการมีส่วนร่วม ด้วยเทคนิค Appreciation Influence Control (AIC)

ในอดีตยังไม่มีรูปแบบเนื้อหาที่ชัดเจน การจัดกิจกรรมเป็นลักษณะตามบริบทของชุมชนและโรงเรียน

เช่น พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ปลูกข้าว กิจกรรมที่เรียนจึงเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนทำนาปลูกข้าวและมีการปลูกพืชผักสวนครัวตามฤดูกาลที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมพื้นที่ การดูแลรักษา จนถึงขั้นตอนการเก็บเกี่ยว โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความสุขสาน ทำให้ผู้เรียนทราบถึงความเหน็ดเหนื่อยและคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตร สร้างคุณลักษณะที่ดีให้กับผู้เรียนเกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะ การเสียสละ มีความอดทนต่อความลำบาก และเกิดทักษะที่จะนำไปใช้เพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง โดยไม่ได้เน้นการวัดประเมินผลระดับเป็นผลการเรียน การจัดเวลาเรียนก็มีความยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษา

ในปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาเกษตรมีรูปแบบชัดเจนมากขึ้น มีมาตรฐานการเรียนรู้ มีตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นให้มีผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร วิชาเกษตรจัดอยู่ในกลุ่มสาระการงานอาชีพ ซึ่งเนื้อหาถูกแบ่งย่อยออกไปในกลุ่มสาระที่ผู้เรียนจะต้องเรียนร่วมกับ งานช่าง งานบ้าน งานธุรกิจ ในด้านเวลาการจัดกิจกรรมเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดของแต่ละช่วงชั้น

ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยกำหนดไว้ที่ 0.5 หน่วยกิต จากเดิมในอดีตกำหนดไว้ที่ 1.0 หน่วยกิต ทำให้เวลาเรียนเหลือเพียง 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จาก 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในส่วนของเนื้อหาเน้นการบรรยายเป็นหลัก ส่วนใหญ่ เนื้อหาบางส่วนไม่สามารถสาธิตหรือนำผู้เรียนปฏิบัติได้ เนื่องจากปัญหาทางด้านอุปกรณ์และงบประมาณ เนื้อหาไม่มีความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนหรือชุมชน ทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจ เนื่องจากไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและไม่สามารถทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ดังนั้นการกำหนดเป้าหมายในอนาคตจึงมีความสำคัญที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การหาแนวทางจัดกิจกรรมเนื้อหาสาระการเรียนและการสอนด้านการเกษตรให้มีความน่าสนใจจำเป็นต้องให้ผู้เรียนผู้ปกครอง สถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน เพื่อฟังความคิดเห็นจากชุมชน ให้ได้ตรงตามความต้องการของบริบทชุมชนและโรงเรียน โดยเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มี

ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาเกษตร และสามารถต่อยอดในการประกอบอาชีพได้ในอนาคตด้วยโครงการที่ได้จากการร่วมวิเคราะห์และวางแผนร่วมกันการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยเทคนิค AIC ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรันดร์ และคณะ (2561) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ การประกอบด้วย (1) สวน สมุนไพรและผักสวนครัว (2) ทำแปลงเกษตรและการจัดภูมิทัศน์ริมคลองสาละ (3) การปลูกผักในภาชนะและการจัดภูมิทัศน์บริเวณสนาม (4) การจัดสวนเลียนแบบธรรมชาติ และกิจกรรมระยะที่ 2 การจัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ 5 ฐาน ประกอบด้วย (1) การออกแบบภาชนะปลูกผัก (2) การเตรียมวัสดุปลูก (3) การเพาะเมล็ดผัก (4) การปลูกผักลงกระถาง (5) การปลูกผักกลับหัวและการจัดสวน ผู้ศึกษามีความตั้งใจ มีการวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ นักเรียนมีความรู้หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนให้ความร่วมมือและมีความพึงพอใจในระดับมากต่อกิจกรรม (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการเกษตรจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ประเด็น	อดีต	ปัจจุบัน	อนาคต
รูปแบบ	เป็นไปตามบริบทของพื้นที่ ชุมชน มีกิจกรรมตามฤดูกาล ท้องถิ่น มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	มีหลักสูตรแกนกลางเป็นแนวทาง ในการจัดการศึกษา เนื้อหาสาระ ในการเรียนเพิ่มมากขึ้นมีเกณฑ์ การวัดประเมินผลที่ชัดเจน	พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
จุดมุ่งหมาย	มุ่งเน้นให้ผู้เรียนผ่อนคลายเกิด ทักษะในการประกอบอาชีพ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบ อาชีพเกษตรกรรม	มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสรณะตรงตาม หลักสูตรแกนกลาง/หลักสูตร สถานศึกษา	ผู้เรียนมีความรักในอาชีพเกษตร สามารถนำไปประกอบอาชีพใน อนาคตมีทักษะความรู้และสามารถ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้

นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนและการสอนที่ชุมชนมีส่วนร่วม ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้กระบวนการ AIC จึงพบว่า โครงการ/กิจกรรมที่ชุมชนและนักเรียนสนใจศึกษา จัดอันดับได้ 3 โครงการแรก ได้แก่ (1) การปลูกพืชสมุนไพร ส่วนใหญ่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการทำการเกษตรเชิงเดี่ยวเพียงอย่างเดียว ทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย จึงต้องการเรียนรู้การปลูกพืชสมุนไพร เพื่อช่วยครอบครัวเพิ่มรายได้ (2) การ

เลี้ยงโคนม ซึ่งเป็นการสร้างรายได้และอาชีพให้กับเจ้าของกิจการเป็นอย่างดีและนักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น (3) การปลูกไม้ผลที่ให้ผลผลิตตามฤดูกาล เนื่องจากผู้ปกครองให้ความสนใจเกี่ยวกับการทำสวนผลไม้ ผู้เรียนและผู้ปกครองจึงเล็งเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิชาการ และให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่ประสบความสำเร็จเพื่อแบ่งปันประสบการณ์และเพิ่มทักษะองค์ความรู้ ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 โครงการรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุดตามลำดับคะแนน

ลำดับที่	กิจกรรม	คะแนน	อันดับ	โครงการ
1.	การปลูกพืชสมุนไพร	133	1	สวนสมุนไพรเพื่อการศึกษาโรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา
2.	การเลี้ยงโคนม	74	2	ฟาร์มโคนมสาธิตโรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา
3.	การปลูกไม้ผลที่ให้ผลผลิตตามฤดูกาล	48	3	สวนผลไม้โรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา
4.	การเลี้ยงสัตว์เพื่อการแปรรูปส่งออก	47	4	การเลี้ยงสัตว์เพื่อการแปรรูปและส่งออก
5.	การปลูกผักสวนครัว	43	5	ผักสวนครัวโรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา
6.	การศึกษาทฤษฎีด้านการเกษตร	42	6	การศึกษาทฤษฎีด้านการเกษตร
7.	การปลูกผักและการส่งออก	38	7	การปลูกผักเพื่อการส่งออก
8.	การเลี้ยงปลา	32	8	การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์
9.	การอนุรักษ์ธรรมชาติ	31	9	การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
10.	การปลูกถั่วงอก	26	10	การเพาะถั่วงอกปลอดสารพิษ
11.	การเพาะเห็ดนางฟ้า	24	11	โรงเรียนเพาะเห็ดนางฟ้าโรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา

สรุปผลการวิจัย

1) การจัดการเรียนวิชาเกษตรกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาถูกจัดรวมให้มีการเรียนการสอนอยู่ในรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี ผู้เรียนแต่ละคนต้องเรียนให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนดเป็นการเลือกตามที่คุณเรียนสนใจ ซึ่งวิชาด้านการเกษตรมีผู้เลือกเรียนน้อย สาเหตุหลักเกิดจากผู้เรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาเกษตร เนื้อหาและกิจกรรมไม่น่าสนใจ สาเหตุรองเกิดจากความไม่พร้อมของทรัพยากรและงบประมาณการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ทรัพยากรน้ำที่เป็นปัจจัยหลักในการทำการเกษตร

2) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนวิชาเกษตรของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาและมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับน้อย ส่วนความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนวิชาเกษตรนักเรียนและผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการเรียนการสอน ส่งผลให้ทางโรงเรียนไม่ทราบปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ดังนั้นการจัดกิจกรรมจึงยึดตามหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก เน้นเนื้อหามากกว่าปฏิบัติ เพื่อสร้างความรู้ขั้นพื้นฐานให้กับนักเรียน ซึ่งไม่ตรงตามความต้องการของนักเรียน เช่น ทักษะและองค์ความรู้ในการปลูกพืชสมุนไพร การเลี้ยงโคนม และการปลูกไม้ผลที่ให้ผลผลิตตามฤดูกาล

3) แนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนด้านวิชาการเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยการมีส่วนร่วม ควรมีกิจกรรมการเรียนและการสอนที่ชุมชนมีส่วนร่วม จากการศึกษาที่ใช้กระบวนการ AIC ในการหาความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง พบโครงการ/กิจกรรมที่ชุมชนและนักเรียนสนใจศึกษา ได้แก่ (1) การปลูกพืชสมุนไพร ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ทำการเกษตรเชิงเดี่ยวเพียงอย่างเดียว ทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย (2) การเลี้ยงโคนม ซึ่งเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับเจ้าของกิจการเป็นอย่างดี (3) การปลูกไม้ผลที่ให้ผลผลิตตามฤดูกาล ผู้ปกครองให้ความสนใจกับการทำสวนผลไม้ ผู้เรียนและผู้ปกครองเสนอแนะให้ควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนด้านวิชาการ และให้ผู้เชี่ยวชาญแบ่งปันประสบการณ์และเพิ่มทักษะองค์ความรู้

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณอาจารย์สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและเกษตรเชิงระบบ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ คำแนะนำ และประสบการณ์ที่มีคุณประโยชน์ยิ่ง ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณท่านผู้บริหารโรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา คณะครู และกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์สละเวลาให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจวิจัยทุกขั้นตอน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2560. จำนวนครัวเรือนแยกตาม อาชีพ. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565, <https://ebmn.cdd.go.th/#/jpt/report>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2534. ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎี การเรียนการสอนการวัดผลประเมินผล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2564, http://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf
- ฐิตินันท์ ดาวศรี, พรนภา ทิพย์กองลาด, พีรพล เข้มผง, สม เชาว์ ดับโศรก, สุทธิดา เฟ่งพิศ, วรวัฒน์ วิศรุตไพศาล และจันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์. 2564. แนวทางการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 11(1), 59-74.
- นิรันดร์ ยิ่งยวด, ประสงค์ ต้นพิชัย, สันติ ศรีสวนแดง, และธัญลักษณ์ เกิดทรัพย์. 2561. การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ทางเกษตรและสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนผ่านการมีส่วนร่วมของภาคี เครือข่าย: กรณีศึกษา กิจกรรมภูมิทัศน์กินได้ โรงเรียนวัดสาละ จ.สุพรรณบุรี. วารสาร มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 11(1), 578-596.
- วัฒนะ สะดวก. 2557. การคัดสรรรูปแบบการจัดการเรียน การสอนและวิธีการจัดการเรียนรู้วิชาเกษตร. วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม. 13(1), 180-187.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. ผลผลิตสินค้าทาง การเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565, <http://misapp.oae.go.th/area/กลุ่มแม่ น้ำ/แม่น้ำชี /ศรีสะเกษ>.
- เสนห์ เทศนา. 2561. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการโดยใช้เกษตรกรรมเป็นฐาน เพื่อ พัฒนาทักษะอาชีพเกษตรกรรม สำหรับนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตชนบทภาคเหนือ ตอนล่าง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคม ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม. 12(1), 145-162.
- อภิเดช ช่างชัย. 2560. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้าน การเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน วารสาร มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10(2), 1544-1560.